

SERIA ACQUIS COMUNITAR

Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare

- culegere de rezumate -

Volumul V

**INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA
Serviciul Coordonare Traduceri
București, 2011**

Coordonator lucrare: Laura Ana-Maria Mihăilescu
Coordonator volum: Violeta Ștefănescu
Autori: Violeta Ștefănescu, Călin Petre Gigea
Colaboratori: Elena Bodea, Cătălina Cristina-Ana Constantin,
Costin Leonard Fălcută, Ana Maria Georgescu,
Maria Carolina Ionescu, Daniela Ivan, Daniela Livia Rădulescu,
Gabriela Adriana Rusu, Anca Voicu
Coperta: Vlad Mihai
Tehnoredactare: Violeta Ștefănescu

Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare – culegere de rezumate, vol. 5 *Historical Case-Law of Community Courts – Abstracts of Cases, vol. 5*

INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA
Bd. Regina Elisabeta 7-9, RO-030016, București
Tel.: (+4021) 3142696, 3142697, fax: (+4021) 3142666
E-mail: ier@ier.ro
<http://www.ier.ro>

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare : culegere

de rezumate / coord. lucrare: Laura Ana-Maria Vrabie ;
[pref.: Elena-Simina Tănăsescu]. - București : Institutul
European din România, 2008-
vol.

ISBN 978-973-7736-73-4

Vol. 5 : Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare / Violeta
Ștefănescu, Călin Petre Gigea ; coord.: Elena Bodea, Cătălina Cristina-Ana
Constantin, Costin Leonard Fălcută, ... ; cuv. înainte: prof. univ. dr. Gabriela
Drăgan ; coord. de vol.: Violeta Ștefănescu ; coord. de colecție de Laura
Ana-Maria Mihăilescu. - 2011. - ISBN 978-606-8202-15-0

- I. Ștefănescu, Violeta
- II. Gigea, Călin Petre
- III. Bodea, Elena
- IV. Constantin, Cătălina Cristina Ana
- V. Fălcută, Costin Leonard
- VI. Drăgan, Gabriela (pref.)
- VII. Ștefănescu, Violeta (coord.)
- VIII. Mihăilescu, Laura Ana-Maria (coord.)

341.645.5(4)(094.9)

347.99(4)"1955/2006"

CUVÂNT-ÎNAINTE

Prezentul volum, al cincilea dintr-un proiect vast, început în anul 2008, conține o selecție de rezumate ale unor hotărâri pronunțate de instanțele Uniunii Europene în domenii variate, de importanță deosebită pentru dreptul Uniunii Europene deci, implicit, și pentru ordinea juridică română, în temeiul aplicabilității imediate și directe a *acquis*-ului comunitar și a supremației acestuia față de normele interne.

Selecția de rezumate grupează 130 de hotărâri din perioada 1987-1990, acoperind o problematică vastă și de o importanță deosebită.

Aceste rezumate pot fi apreciate ca un îndrumar prețios în domeniul normelor juridice europene, având și meritul de a exemplifica în mod concret modul în care justiția europeană a analizat și s-a pronunțat în cunoștință de cauză asupra unei vastități de teme ce i-au fost înaintate spre examinare.

Cartea juridică la care facem referire reprezintă o contribuție valoroasă și necesară pentru cunoașterea și înțelegerea manierei în care funcționează și acționează justiția Uniunii Europene, precum și a modului modern și eficace de soluționare a cauzelor, în condițiile respectării riguroase a normelor europene.

Volumul de față este bine-venit, acoperind un gol încă existent la noi în țară în modul de percepere, instrumentare și soluționare a diverselor spețe, fiind deosebit de util atât celor care lucrează în domeniul juridic, cât și publicului larg.

Gabriela Drăgan

Director General

Institutul European din România

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	3
ACȚIUNI ÎN ANULARE	
61987J0046 (Cauzele conexate 46/87 și 227/88) Hoechst AG împotriva Comisiei Comunităților Europene	19
61987J0070 (Cauza C-70/87) Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediol) împotriva Comisiei Comunităților Europene.....	22
61987J0097 (Cauzele conexate 97/87, 98/87 și 99/87) Dow Chemical Ibérica SA și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	25
61987J0142 (Cauza C-142/87) Regatul Belgiei împotriva Comisiei Comunităților Europene.....	28
61987J0165 (Cauza 165/87) Comisia Comunităților Europene împotriva Consiliului Comunităților Europene	32
61987J0242 (Cauza 242/87) Comisia Comunităților Europene împotriva Consiliului Comunităților Europene	34
61987J0301 (Cauza C-301/87) Republica Franceză împotriva Comisiei Comunităților Europene	36
61987J0302 (Cauza 302/87) Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene	40
61987J0374 (Cauza 374/87) Orkem împotriva Comisiei Comunităților Europene	43
61988J0016 (Cauza 16/88) Comisia Comunităților Europene împotriva Consiliului Comunităților Europene	47
61988J0070 (Cauza C-70/88) Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene	49

61988J0070(01) (Cauza C-70/88)	
Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene	51
61988J0202 (Cauza C-202/88)	
Republica Franceză împotriva Comisiei Comunităților Europene	54
61988J0213 (Cauzele conexate C-213/88 și C-39/89)	
Marele Ducat al Luxemburgului împotriva Parlamentului European	59
61988J0303 (Cauza C-303/88)	
Republica Italiană împotriva Comisiei Comunităților Europene	64
61989A0006 (Cauza T-6/89)	
Enichem Anic SpA împotriva Comisiei Comunităților Europene	69
61989A0007 (Cauza T-7/89)	
Hercules Chemicals NV-SA împotriva Comisiei Comunităților Europene	75
61989A0011 (Cauza T-11/89)	
Shell International Chemical Company Ltd împotriva Comisiei Comunităților Europene	81
61989A0013 (Cauza T-13/89)	
Imperial Chemical Industries plc împotriva Comisiei Comunităților Europene	86
61989A0061 (Cauza T-61/89)	
Dansk Pelsdyravlerforening împotriva Comisiei Comunităților Europene	92
61989A0065 (Cauza T-65/89)	
BPB Industries plc și British Gypsum Limited împotriva Comisiei Comunităților Europene	98
61989A0068 (Cauzele conexate T-68/89, T-77/89 și T-78/89)	
Società Italiana Vetro SpA și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	104
61989A0079 (Cauzele conexate T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 și T-104/89)	
BASF AG și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	115

61989J0069 (Cauza C-69/89)	
Nakajima All Precision Co. Ltd împotriva Consiliului Comunităților Europene	125
61989J0170 (Cauza C-170/89)	
Bureau Européen des Unions de Consommateurs împotriva Comisiei Comunităților Europene	135
61989J0298 (Cauza C-298/89)	
Guvernul Gibraltarului împotriva Consiliului Comunităților Europene	139
61989J0300 (Cauza C-300/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Consiliului Comunităților Europene	142
61989J0309 (Cauza C-309/89)	
Codorniu SA împotriva Consiliului Uniunii Europene	145
61990A0024 (Cauza T-24/90)	
Automec Srl împotriva Comisiei Comunităților Europene	148
61990J0048 (Cauzele conexe C-48/90 și C-66/90)	
Regatului Țărilor de Jos și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	155
61990J0063 (Cauzele conexe C-63/90 și C-67/90)	
Republica Portugheză și Regatul Spaniei împotriva Consiliului Comunităților Europene	159
61990J0065 (Cauza C-65/90)	
Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene	163
61990J0240 (Cauza C-240/90)	
Republica Federală Germania împotriva Comisiei Comunităților Europene	166
61990J0271 (Cauzele conexe C-271/90, C-281/90 și C-289/90)	
Regatul Spaniei și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	171
61990J0295 (Cauza C-295/90)	
Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene	174
61990J0313 (Cauza C-313/90)	
Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques (CIRFS) și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene	177

ACȚIUNI ÎN CONSTATAREA NEÎNDEPLINIRII OBLIGAȚIILOR

61987J0045 (Cauza 45/87)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Irlandei	183
61987J0050 (Cauza 50/87)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze	186
61988J0003 (Cauza C-3/88)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Italiene	189
61988J0068 (Cauza 68/88)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Elene	191
61988J0217 (Cauza 217/88)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Federale Germania	194
61988J0236 (Cauza C-236/88)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze	197
61989J0005 (Cauza C-5/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Federale Germania	199
61989J0152 (Cauza C-152/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Marelui Ducat al Luxemburgului	201
61989J0154 (Cauza C-154/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze	203
61989J0243 (Cauza C-243/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Danemarcei	206
61989J0353 (Cauza C-353/89)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Țărilor de Jos	210
61990J0002 (Cauza C-2/90)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Belgiei	213
61990J0062 (Cauza C-62/90)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Federale Germania	217

61990J0195 (Cauza C-195/90)	
Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Federale Germania	220

ACȚIUNI ÎN DESPĂGUBIRI

61989J0104 (Cauzele conexate C-104/89 și C-37/90)	
J. M. Mulder și alții împotriva Consiliului Comunităților Europene și Comisiei Comunităților Europene	225

61989J0370 (Cauza C-370/89)	
Société générale d'entreprises électro-mécaniques (SGEEM) și Roland Etroy împotriva Băncii Europene de Investiții	229

ALTE TIPURI DE ACȚIUNI

61988O0002(01) (Cauza C-2/88 Imm.)	
J. J. Zwartveld și alții	233

CERERI DE PRONUNȚARE A UNEI HOTĂRÂRI PRELIMINARE

61987J0081 (Cauza 81/87)	
The Queen împotriva H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust PLC	239

61987J0106 (Cauzele conexate C-106/87–C-120/87)	
Asteris AE și alții împotriva Republicii Elene și a Comunității Economice Europene	242

61987J0143 (Cauza 143/87)	
Christopher Stanton și SA belge d'assurances „L'Étoile 1905” împotriva Inasti (Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants)	247

61987J0186 (Cauza 186/87)	
Ian William Cowan împotriva Trésor public	249

61987J0187 (Cauza 187/87)	
Landul Saar și alții împotriva Ministrului industriei, poștei și telecomunicațiilor și turismului și alții	251

61987J0189 (Cauza 189/87)	
Athanasios Kalfelis împotriva Bankhaus Schröder, Münchmeyer, Hengst und Co. și alții	253

61987J0196 (Cauza 196/87)	
Udo Steymann împotriva Staatssecretaris van Justitie	256
61987J0231 (Cauzele conexate 231/87 și 129/88)	
Ufficio distrettuale delle imposte dirette di Fiorenzuola d'Arda și alții împotriva Comune di Carpaneto Piacentino și Ufficio provinciale imposta sul valore aggiunto di Piacenza	258
61987J0265 (Cauza 265/87)	
Hermann Schröder HS Kraftfutter GmbH & Co. KG împotriva Hauptzollamt Gronau .	262
61987J0341 (Cauza 341/87)	
EMI Electrola GmbH împotriva Patricia Im- und Export și alții	266
61987J0379 (Cauza C-379/87)	
Anita Groener împotriva Minister for Education and the City of Dublin Vocational Educational Committee	268
61987J0395 (Cauza 395/87)	
Ministère public împotriva domnului Jean-Louis Tournier	271
61988J0018 (Cauza C-18/88)	
Régie des télégraphes et des téléphones împotriva GB-Inno-BM SA	276
61988J0021 (Cauza C-21/88)	
Du Pont de Nemours Italiana SpA împotriva Unità sanitaria locale n° 2 di Carrara	279
61988J0103 (Cauza 103/88)	
Fratelli Costanzo SpA împotriva Comune di Milano	281
61988J0109 (Cauza 109/88)	
Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark împotriva Dansk Arbejdsgiverforening, acțiune în numele Danfoss	284
61988J0143 (Cauzele conexate C-143/88 și C-92/89)	
Zuckerfabrik Süderdithmarschen AG împotriva Hauptzollamt Itzehoe și Zuckerfabrik Soest GmbH împotriva Hauptzollamt Paderborn	287
61988J0145 (Cauza C-145/88)	
Torfaen Borough Council împotriva B & Q plc	292

61988J0150 (Cauza C-150/88)	
Kommanditgesellschaft in Firma Eau de Cologne & Parfümerie-Fabrik Glockengasse n° 4711 împotriva Provide SRL	294
61988J0167 (Cauza 167/88)	
Association générale des producteurs de blé et autres céréales (AGPB) împotriva Office national interprofessionnel des céréales (ONIC)	297
61988J0175 (Cauza C-175/88)	
Klaus Biehl împotriva Administration des contributions du grand-duché de Luxembourg	300
61988J0177 (Cauza C-177/88)	
Elisabeth Johanna Pacifica Dekker împotriva Stichting Vormingscentrum voor Jong Volwassenen (VJV-Centrum) Plus	302
61988J0179 (Cauza C-179/88)	
Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark împotriva Dansk Arbejdsgiverforening	305
61988J0221 (Cauza C-221/88)	
Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului împotriva Acciaierie e Ferriere Busseni SpA (în lichidare)	308
61988J0228 (Cauza C-228/88)	
Giovanni Bronzino împotriva Kindergeldkasse	311
61988J0262 (Cauza C-262/88)	
Douglas Harvey Barber împotriva Guardian Royal Exchange Assurance Group	313
61988J0265 (Cauza C-265/88)	
Procedură penală împotriva domnului Lothar Messner	317
61988J0297 (Cauzele conexe C-297/88 și C-197/89)	
Massam Dzodzi împotriva statului belgian	319
61988J0320 (Cauza C-320/88)	
Staatssecretaris van Financiën împotriva Shipping and Forwarding Enterprise Safe BV	324
61988J0322 (Cauza C-322/88)	
Salvatore Grimaldi împotriva Fonds des maladies professionnelles	326

61988J0326 (Cauza C-326/88)	
Anklagemyndigheden împotriva Hansen & Søn I/S	328
61988J0362 (Cauza C-362/88)	
GB-INNO-BM împotriva Confédération du commerce luxembourgeois	330
61989J0010 (Cauza C-10/89)	
SA CNL-SUCAL NV împotriva HAG GF AG	332
61989J0106 (Cauza C-106/89)	
Marleasing SA împotriva La Comercial Internacional de Alimentacion SA	335
61989J0113 (Cauza C-113/89)	
Rush Portuguesa Lda împotriva Office national d'immigration	337
61989J0188 (Cauza C-188/89)	
A. Foster și alții împotriva British Gas plc	340
61989J0192 (Cauza C-192/89)	
S. Z. Sevince împotriva Staatssecretaris van Justitie	343
61989J0213 (Cauza C-213/89)	
The Queen împotriva Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd și alții	346
61989J0214 (Cauza C-214/89)	
Powell Duffryn plc împotriva domnului Wolfgang Petereit	348
61989J0221 (Cauza C-221/89)	
The Queen împotriva Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd și alții	351
61989J0227 (Cauza C-227/89)	
Ludwig Rönfeldt împotriva Bundesversicherungsanstalt für Angestellte	356
61989J0234 (Cauza C-234/89)	
Stergios Delimitis împotriva Henninger Bräu AG	359
61989J0260 (Cauza C-260/89)	
Elliniki Radiophonia Tileorassi AE împotriva domnilor Dimotiki Etairia Pliroforissis și Sottrios Kouvelas	363

61989J0288 (Cauza C-288/89)	
Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda și alții împotriva Commissariaat voor de Media	367
61989J0292 (Cauza C-292/89)	
The Queen împotriva Immigration Appeal Tribunal, ex parte Gustaff Desiderius Antonissen	370
61989J0308 (Cauza C-308/89)	
Carmina di Leo împotriva Land Berlin	373
61989J0332 (Cauza C-332/89)	
Procedura penală împotriva domnului André Marchandise și a altora	375
61989J0339 (Cauza C-339/89)	
Alsthom Atlantique SA împotriva Compagnie de construction mécanique Sulzer SA	378
61989J0340 (Cauza C-340/89)	
Irene Vlassopoulou împotriva Ministerium für Justiz, Bundes- und Europaangelegenheiten Baden-Württemberg	380
61989J0343 (Cauza C-343/89)	
Max Witzemann împotriva Hauptzollamt München-Mitte	383
61989J0345 (Cauza C-345/89)	
Procedura penală împotriva domnului Alfred Stoeckel	385
61989J0367 (Cauza C-367/89)	
Acțiunea penală împotriva Aimé Richardt și „Les Accessoires Scientifiques” SNC	388
61990J0001 (Cauzele conexate C-1/90 și C-176/90)	
Aragonesa de Publicidad Exterior SA și Publivia SAE împotriva Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña	391
61990J0006 (Cauzele conexate C-6/90 și C-9/90)	
Andrea Francovich și alții împotriva Republicii Italiene	394
61990J0018 (Cauza C-18/90)	
Office national de l’emploi împotriva doamnei Bahia Kziber	397

61990J0041 (Cauza C-41/90)	
Klaus Höfner și Fritz Elser împotriva Macrotron GmbH	400
61990J0045 (Cauza C-45/90)	
Alberto Paletta și alții împotriva Brennet AG	405
61990J0046 (Cauzele conexe C-46/90 și C-93/91)	
Procureur du Roi împotriva domnului Jean-Marie Lagache și a altora	408
61990J0060 (Cauza C-60/90)	
Polysar Investments Netherlands BV împotriva Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Arnhem	413
61990J0097 (Cauza C-97/90)	
H. Lennartz împotriva Finanzamt München III	416
61990J0159 (Cauza C-159/90)	
Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd împotriva domnului Stephen Grogan și a altora	420
61990J0163 (Cauza C-163/90)	
Administration des Douanes et Droits Indirects împotriva domnului Léopold Legros și a altora	424
61990J0179 (Cauza C-179/90)	
Merci convenzionali porto di Genova SpA împotriva Siderurgica Gabrielli SpA	429
61990J0196 (Cauza C-196/90)	
Fonds voor Arbeidsongevallen împotriva doamnei Madeleine De Paep	432
61990J0200 (Cauza C-200/90)	
Dansk Denkavit ApS și P. Poulsen Trading ApS împotriva Skatteministeriet	435
61990J0202 (Cauza C-202/90)	
Ayuntamiento de Sevilla împotriva Recaudadores de Tributos de las Zonas primera y segunda	438
61990J0204 (Cauza C-204/90)	
Hanns-Martin Bachmann împotriva statului belgian	441

61990J0208 (Cauza C-208/90)	
Theresa Emmott împotriva Minister for Social Welfare și Attorney General	444
61990J0213 (Cauza C-213/90)	
ASTI (Association de soutien aux travailleurs immigrés) împotriva Chambre des employés privés	448
61990J0269 (Cauza C-269/90)	
Hauptzollamt München-Mitte împotriva Technische Universität München	450
61990J0286 (Cauza C-286/90)	
Anklagemyndigheden împotriva domnului Peter Michael Poulsen și Diva Navigation Corp.	453
61990J0320 (Cauzele conexe C-320/90, C-321/90 și C-322/90)	
Telemarsicabruzzo SpA împotriva Circostel et Ministero delle Poste e Telecomunicazioni și Ministero della Difesa	457
61990J0343 (Cauza C-343/90)	
Manuel José Lourenço Dias împotriva Director da Alfândega do Porto	458
61990J0354 (Cauza C-354/90)	
Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires și Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon împotriva Statului francez	463
61990J0360 (Cauza C-360/90)	
Arbeiterwohlfahrt der Stadt Berlin e.V. împotriva doamnei Monika Bötzel	466
61990J0369 (Cauza C-369/90)	
Mario Vicente Micheletti și alții împotriva Delegación del Gobierno en Cantabria	469
61990J0370 (Cauza C-370/90)	
The Queen împotriva Immigration Appeal Tribunal și Surinder Singh, pentru Secretary of State for the Home Department	471
Indexul alfabetic al părților	475
Indexul cuvintelor-cheie	481

ACȚIUNI ÎN ANULARE

Cauzele conexate 46/87 și 227/88

Hoechst AG împotriva Comisiei Comunităților Europene

„Acțiune în anulare – Dreptul concurenței – Regulamentul nr. 17 – Investigație – Dreptul fundamental la inviolabilitatea domiciliului – Motivare – Penalități cu titlu cominatoriu – Vicii de procedură”

Tipul și obiectul: acțiune în anularea următoarelor decizii ale Comisiei, adoptate în cauzele IV/31.865 - PVC și IV/31.866 – polietilenă:

- din 15 ianuarie 1987 [K(87)19/5], privind o investigație în sensul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962¹,
 - din 3 februarie 1987 [K(87)248], de aplicare a unei penalități cu titlu cominatoriu în temeiul articolului 16 din Regulamentul nr. 17,
 - din 26 mai 1988 [K(88)928], de stabilire a cuantumului definitiv al unei penalități cu titlu cominatoriu în temeiul articolului 16 din Regulamentul nr. 17
- introdusă în temeiul articolului 173 alineatul (2) din Tratatul CEE

Situația de fapt

Pe baza informațiilor care îi permiteau să prezume existența unor acorduri și practici concertate privind stabilirea prețurilor și cotelor de livrare a PVC-ului și polietilenei între anumiți producători și furnizori din Comunitate, Comisia a decis să desfășoare o investigație la mai multe întreprinderi, printre care și reclamanta, și a adoptat decizia prin care s-a dispus investigația.

Reclamanta a refuzat să se supună investigației, considerând-o ilegală, punct de vedere susținut și în răspunsul la un telex prin care Comisia îi solicita să se supună investigației, sub sancțiunea unor penalități cu titlu cominatoriu de 1 000 de ECU pentru fiecare zi de întârziere, motiv pentru care Comisia a adoptat decizia prin care s-a aplicat penalitatea cu titlu cominatoriu.

Instanța locală a respins cererea pentru obținerea unui mandat de percheziție, introdusă de autoritatea germană în materie de concurență, căreia îi fusese solicitată asistența, pe motiv că nu îi fusese furnizat niciun element de fapt care să justifice prezumția existenței unor acorduri sau a unor practici concertate. Președintele Curții de Justiție a respins cererea reclamantei de suspendare a deciziei prin care s-a dispus investigația și a deciziei prin care s-a aplicat penalitatea cu titlu cominatoriu.

Autoritatea germană de concurență a obținut de la instanța locală un mandat de percheziție, emis în favoarea Comisiei care a efectuat investigația. După ce a oferit reclamantei posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere și după ascultarea Comitetului consultativ privind înțelegerile și pozițiile dominante, Comisia a stabilit o penalitate cu titlu cominatoriu definitivă de 55 000 ECU prin decizia de stabilire a penalității cu titlu cominatoriu.

Motivarea instanței comunitare

Cu privire la decizia prin care s-a dispus investigația

Reclamanta consideră că decizia în litigiu este ilegală în măsura în care ea îi autorizează pe agenții Comisiei să ia măsuri pe care aceasta le califică drept percheziție, măsuri care nu sunt prevăzute de Regulamentul nr. 17 și care îi încalcă drepturile fundamentale recunoscute de dreptul comunitar. De asemenea, reclamanta susține că, dacă această dispoziție este interpretată în sensul că împuternicește Comisia să efectueze percheziția, această dispoziție ar fi ilegală din cauza incompatibilității sale cu drepturile fundamentale, a căror protecție impune ca o percheziție să poată avea loc numai în baza unui mandat judecătoresc prealabil.

Comisia susține că acele competențe pe care le deține în temeiul Regulamentului nr. 17 includ măsuri care, potrivit dreptului anumitor state membre, ar fi considerate percheziții. Aceasta consideră totuși că

¹ JO 13, p. 204.

cerințele de protecție judiciară care decurg din drepturile fundamentale sunt îndeplinite datorită faptului că destinatarii deciziilor prin care se dispun investigații au posibilitatea să atace aceste decizii în fața Curții și să solicite suspendarea executării acestora pe calea ordonanței președințiale care permite Curții să verifice rapid caracterul nearbitrar al investigațiilor dispuse. Un astfel de control este echivalent unui mandat judecătoresc prealabil.

Decizia atacată prin care s-a dispus investigația a fost adoptată potrivit așa-numitei proceduri de abilitare, prevăzute de Decizia Comisiei din 5 noiembrie 1980, prin care se împuternicește membrul Comisiei responsabil cu probleme de concurență să ia, în numele și sub răspunderea Comisiei, o decizie prin care se cere întreprinderilor să se supună investigațiilor.

De asemenea, reclamanta consideră că este necesară reexaminarea de către Curte a regularității acestei proceduri de abilitare pe care o consideră incompatibilă cu principiul *nulla poena sine lege*. Ea susține că, printr-o simplă măsură administrativă internă, Comisia a modificat elementele constitutive ale încălcării, elemente susceptibile să atragă o amendă, în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 17, deoarece, de la decizia din 5 noiembrie 1980 o astfel de încălcare constă în refuzul de a se supune unei investigații dispuse de un singur membru al Comisiei și nu de către Comisie, în calitate de organ colegial, cum era cazul înainte.

Potrivit unei jurisprudențe constante, drepturile fundamentale sunt parte integrantă a principiilor generale de drept a căror respectare este asigurată de Curte, în conformitate cu tradițiile constituționale comune ale statelor membre, precum și cu instrumentele internaționale la care statele membre au cooperat sau la care au aderat². Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950 are, în această privință, o semnificație deosebită³.

Pentru interpretarea articolului 14 din Regulamentul nr. 17 ar trebui să se țină seama mai ales de cerințele care decurg din respectarea dreptului la apărare, principiu al cărui caracter fundamental a fost subliniat de mai multe ori de jurisprudența Curții⁴.

Respectarea dreptului la apărare trebuie asigurată nu doar în procedurile administrative care pot conduce la aplicarea de sancțiuni, dar și în cadrul procedurilor de cercetare prealabilă, precum investigațiile menționate la articolul 14 din Regulamentul nr. 17, care pot avea un caracter determinant pentru dovedirea caracterului ilegal al comportamentului întreprinderilor. Prin urmare, cu toate că anumite componente ale dreptului la apărare nu privesc decât procedurile contradictorii care urmează comunicării privind obiecțiunile, alte drepturi, de exemplu, cel de a beneficia de asistență juridică și cel de păstrare a confidențialității corespondenței dintre avocat și client (drept recunoscut de Curte)⁵, trebuie să fie respectate încă din faza de cercetării prealabile.

Cu toate că recunoașterea unui drept fundamental la inviolabilitatea domiciliului în ceea ce privește domiciliul privat al persoanelor fizice se impune în ordinea juridică comunitară, ca principiu comun sistemelor de drept ale statelor membre, nu același lucru se întâmplă în ceea ce privește întreprinderile, sistemele juridice ale statelor membre prezentând diferențe importante în ceea ce privește natura și gradul de protecție a spațiilor comerciale împotriva intervențiilor autorităților publice. Cu toate acestea, în toate sistemele juridice ale statelor membre, intervențiile puterii publice în sfera de activitate privată a oricărei persoane, fizice sau juridice, trebuie să aibă un temei legal și să fie justificate de motive prevăzute de lege. În ceea ce privește caracterul eventual excesiv al investigațiilor efectuate de Comisie în cadrul Tratatului CECO, Curtea și-a afirmat competența de control⁶.

Articolul 14 prevede că investigațiile se pot efectua la prezentarea unui mandat scris sau în temeiul unei decizii care obligă întreprinderile să se supună investigațiilor. După cum a hotărât deja Curtea, Comisia poate să aleagă între aceste două posibilități, în funcție de particularitățile fiecărei cauze⁷.

Atât din finalitatea Regulamentului nr. 17, cât și din enumerarea, de la articolul 14, a competențelor cu care sunt învestiți agenții Comisiei, rezultă că investigațiile pot acoperi un domeniu foarte extins. Dreptul de a avea acces la toate spațiile, terenurile sau mijloacele de transport ale întreprinderilor

² Hotărârea din 14 mai 1974, Nold, 4/73, Rec., p. 491.

³ Hotărârea din 15 mai 1986, Johnston, 222/84, Rec., p. 1651.

⁴ Hotărârea din 9 noiembrie 1983, Michelin, 322/81, Rec. p. 3461, punctul 7.

⁵ Hotărârea din 18 mai 1982, AM & S, 155/79, Rec., p. 1575.

⁶ Hotărârea din 14 decembrie 1962, San Michele și alții, 5/62-11/62 și 13/62-15/62, Rec., p. 859.

⁷ Hotărârea din 26 iunie 1980, National Panasonic, 136/79, Rec., p. 2033.

prezintă o importanță deosebită în măsura în care trebuie să permită Comisiei să culegă probele privind încălcarea regulilor de concurență din locurile unde acestea se găsesc în mod normal, adică în spațiile comerciale ale întreprinderilor. Acest drept de acces ar fi lipsit de utilitate în cazul în care agenții Comisiei ar trebui să se limiteze la a cere prezentarea documentelor sau a dosarelor pe care le-au putut identifica în prealabil cu exactitate.

Decizia prin care Comisia îl împuternicește pe membrul său responsabil cu probleme de concurență să ia, în numele și sub răspunderea Comisiei, decizii în temeiul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 17 nu aduce atingere principiului colegialității înscris în articolul 17 din Tratatul de fuziune⁸.

Cu privire la decizia prin care s-a aplicat penalitatea cu titlu cominatoriu

Potrivit reclamantei, adoptarea deciziei prin care s-a aplicat penalitatea cu titlu cominatoriu este viciată de încălcarea unor norme fundamentale de procedură întrucât Comisia a adoptat această decizie fără să fi audiat în prealabil întreprinderea interesată și fără să fi consultat Comitetul consultativ privind înțelegerile și pozițiile dominante.

Comisia consideră că, dimpotrivă, nu a avut loc încălcarea normelor fundamentale de procedură deoarece audierea și consultarea, menționate mai sus, au avut loc înainte de stabilirea definitivă a penalității cu titlu cominatoriu.

Adoptarea unei decizii prin care se aplică, unei întreprinderi care a refuzat să se supună unei investigații în sensul articolului 14 din Regulamentul nr. 17, o penalitate cu titlu cominatoriu, exprimată într-un anumit număr de unități de cont pe zi de întârziere de la o dată determinată, nu necesită audierea prealabilă a întreprinderii și consultarea Comitetului consultativ privind înțelegerile și pozițiile dominante. Deoarece cuantumul total al penalității cu titlu cominatoriu nu este determinat, nu este vorba de o decizie executorie. De asemenea, cerința de a proceda la audierea și consultarea menționate anterior, înainte de adoptarea unei astfel de decizii, ar amâna data adoptării acestei decizii și, prin urmare, ar aduce atingere eficacității deciziei prin care se dispune investigația.

Această audiere, care constituie un element esențial al dreptului la apărare, și această consultare trebuie să aibă loc înainte de adoptarea deciziei prin care se stabilește cuantumul definitiv al penalității cu titlu cominatoriu.

Cu privire la decizia de stabilire a cuantumului definitiv al penalității cu titlu cominatoriu

Potrivit reclamantei, cuantumul definitiv al penalității cu titlu cominatoriu, stabilit de decizia în litigiu din 26 mai 1988 trebuie redus din două motive. Reclamanta susține că, în primul rând, Comisia ar fi trebuit să excludă din calculul său durata procedurii ordonanței președințiale din fața Curții, prin care reclamanta ceruse suspendarea executării deciziei prin care s-a dispus investigația. În al doilea rând, acest cuantum definitiv este disproporționat, întrucât reclamanta ar fi acționat exclusiv în funcție de interesele superioare, corespunzând garantării unei proceduri de investigație conforme legii și ordinii constituționale.

Toate subiectele de drept comunitar au obligația de a recunoaște deplina eficacitate a actelor instituțiilor atâta timp cât Curtea nu a stabilit nevaliditatea acestora și de a respecta forța executorie a acestora atâta timp cât Curtea nu a hotărât să suspende executarea lor⁹. Este incompatibil cu această obligație și nu poate fi justificat de interese juridice superioare comportamentul unei întreprinderi, căreia i s-a adresat o decizie prin care s-a dispus o investigație în sensul articolului 14 din Regulamentul nr. 17, prin care se refuză orice colaborare în vederea executării acestei decizii.

Astfel, rezultă că nu se justifică reducerea cuantumului penalității cu titlu cominatoriu. Prin urmare, cererea trebuie respinsă.

Soluția instanței comunitare

- 1) Respinge acțiunile.
- 2) Obligă reclamanta la plata cheltuielilor de judecată.

⁸ Hotărârea din 23 septembrie 1986, AKZO Chemie/Comisia, 5/85, Rec., p. 2585.

⁹ Hotărârea din 13 februarie 1979, Granaria, 101/78, Rec., p. 623, punctul 5.